

Emma Vilarasau:

“M’AGRADA LA TRANQUIL·LITAT QUE ET DÓNA LA TERRA: EM RELAXA, EM DÓNA PAU, EM RETROBA AMB MI MATEIXA”

Text: **Vicenç Relats** | Fotografies: **Màrius Gómez**

Emma Vilarasau i Tomàs (Sant Cugat del Vallès, 1959) és una gran dama de l'escena catalana, que ho ha tocat tot -teatre, televisió, cinema... -, des que als 15 anys va començar a pujar als escenaris del que llavors i ara és el seu poble, Sant Cugat, encara que avui s'hagi enfilat fins als 85.000 habitants i sigui una de les ciutats grans del Vallès. Les primeres passes donades a l'Agrupació Teatral Joan Maragall, a prop de la seva cosina segona Dolors Vilarasau, que la dirigia, van ser tot un al·licient per a qui després com a professional havia de ser la gran protagonista d'un llistat innumerable de muntatges com ara *Al vostre gust*, *Lorenzaccio*, *Les Noces de Figaro*, *Paraules encadenades*, *Les tres germanes*, *Desclassificats*, *Qui té por de Virgina Woolf*, *Agost...* i per a qui des de la televisió ha entrat a les cases de tothom amb sèries tan celebrades com *Secrets de Família*, *Nissaga de Poder*, *Majoria Absoluta*, *Ventdelplà...*

A punt de tornar al ritme trepidant que suposa preparar una obra nova, *Barcelona*, que farà temporada al Teatre Nacional de Catalunya, ens asseiem a parlar amb una actriu reconeguda i estimada, que no ha parat durant molts anys i que s'ha regalat vuit mesos sabàtics per fer una aturada, que ara ja ha acabat. Una pausa que li ha fet veure les coses des d'una perspectiva més reflexiva i en la qual ha hagut de viure la dolorosa mort de la mestra i amiga Anna Lizaran, una seva gran parella als escenaris, que li "sabia treure el millor de si mateixa", a l'absència de la qual diu que mai se sabrà acostumar.

En parlem en un dia fred de primers de març a l'emblemàtic Bar Catalunya de Sant Cugat, a tocar de l'estació dels Ferrocarrils Catalans, on la ciutat vallesana respira un singular i distingit aire centreeuropeu.

"La vida és curta i, encara que a mi m'agrada molt -molt!- la meva professió, penso que em falten anys per fer altres coses."

Com han provat aquests mesos de pausa? A què han respost?

He fet gairebé vuit mesos d'excedència, que en el meu cas han estat d'atur, però una mica programat: tenia ganes de parar. He portat molts anys sense parar i ho necessitava. Per la meua edat, pel meu tarannà... A més, l'últim any va ser molt intens. Hi ha gent a qui li agrada el 'quant més millor', però a mi ara també m'agrada fer altres coses i disposar de temps. M'agrada tornar-me a passejar pel poble i tornar a una vida més tranquil·la. L'any passat, entre *Qui té por de Virginia Wolf*, *Agost* i abans *Desclassificats*, va ser un continu sense parar. I el teatre esgota, molt més que la televisió. Van ser tres obres potents i les tres molt seguides. Tenia ganes de parar i de retrobar-me una mica, en tot.

I què has fet en aquest retrobament?

Doncs m'he dedicat a estar amb la meua mare, que em necessita i que jo també la necessito. M'he dedicat a cuidar-la, a treballar la terra, l'hort i els animals; a passejar-me per Sant Cugat; a estudiar profundament anglès, perquè d'una vegada ho havia de fer, perquè sempre va quedant aparcat. Aquesta vegada m'hi he dedicat molt, per veure si podia fer una bona apretada, ja que em fa molta vergonya no saber anglès quan vas pel món.

I no has enyorat els escenaris?

No!

No? Amb aquesta contundència?

No, no.

Ni els platós de televisió?

No, no; no he enyorat res. Suposo que ha estat perquè sabia que tornava, perquè tenia aquesta obra programada i sabia que al març em tornava a posar a assajar. Si hagués tingut un horitzó sense límit, potser sí que m'hagués angoixat i tot.

Però, no, no: no ho he trobat gens a faltar. Què va!, si m'han faltat hores i dies per fer el que volia fer! Sempre trobes que et falten dies, oi?

I això que dius de l'hort i del bestiar... Que tens una granja o què?

Jo no, però ma mare té una casa gran, una espècie de masia, amb un hort considerable, que portem entre les dues. Ara més jo que ella, que no pot tant, però el portem juntes. I tenim gallines i molts ocells.

Ep!, se te'ns estàs tornant pagesa?

Pagesa total, pagesa de vocació. La terra m'ha agradat sempre molt. Ho he heretat de la meua mare i del meu besavi, que era jardiner. Ma mare i jo som el que se'n diu 'mans verdes', quan a algú li creix tot i tot li viu. Jo ho heretat d'ella, perquè des de ben petita sempre m'ha agradat. A casa meua hi tinc un petit jardí i sempre hi he dedicat moltes hores, m'agrada molt. M'agrada enfangar-me, posar les mans a la terra, l'olor... M'agrada plantar, podar, recollir... Tot. Sobretot m'agrada embrutar-me. Així sóc feliç, molt feliç..

I què hi tens en aquest jardí?

A casa és només jardí, sense hort, perquè és petit. Hi tinc flor, flor i flor. Hi ha un petit caminet al mig i a les dues bandes flors de tota mena, sobretot flor d'ombra –molta hortensia i camèlia– perquè m'hi toca molt l'ombra. A la banda del sol hi

tinc un llimoner, una cirereta d'arboç enorme, bugambílies, margarides d'hivern... No hi ha gespa, que no m'agrada, perquè no hi has de fer res, no l'has de cuidar. Bé, sí, l'has de segar, però és molt avorrit això.

I la masia de la mare és can Vilarasau o can alguna cosa?

No, es diu Els roures. No és ben bé una masia, però és una casa d'uns 45 anys, als afores de Sant Cugat, que té molt de terreny. Per sort, no ens l'acabem i podem anar plantant i plantant. Jo m'hi passo moltes hores, sobretot ara quan comença el bon temps, perquè a l'hivern no és temps de plantar, tret de les faves i els pèsols –que la neu quasi ens les destrossa, ara que ja estan a punt. Ara ve l'època bona de l'hort, de preparar la terra i començar a plantar.

Deureu fer les patates per Sant Josep, que és quan les fem al Vallès...

Sí, la setmana que ve, quan deixi de ploure. Ja hem remogut la terra amb els arpiots i l'hem adobat.

Sense muticultor?

Sí, amb eines bàsiques, ens agrada més!

Caram! Això és reivindicar la terra en estat pur!

Aquesta no te l'esperaves, eh? T'asseguro que si em pogués mantenir de l'aire –si tinguéssis una herència que no em calgués treballar, que no és el cas–, me n'aniria a viure en un mas i tindria cavalls i bèsties. M'encanta! M'agrada la tranquil·litat que et dona la terra: em relaxa, em dona pau, em fa retrobar amb mi mateixa... La terra m'ha ensenyat moltes coses: paciència, tolerància, a acceptar que un dia les coses es moren i no saps per què... T'ensenya constància i a renunciar. T'ensenya moltes coses la terra.

El teu home, en Jordi Bosch (l'actor), també s'enfanga a l'hort?

No, a ell li agrada mirar-s'ho. Bé, també li agrada la terra, però pateix una mica de l'esquena i no es pot posar a cavar... Però ell, si pogués, també se n'hi aniria a viure en un mas, ens n'hi aniríem tots dos. Ell no seria tant de conrear la terra, sinó que faria una vida més contemplativa. (Riu)

I on seria això?

No ho sé, al Montseny mateix, no gaire lluny, perquè tenim la família aquí.

Mira, no us caldria ni marxar del Vallès...

Sí, però, és un somni i sempre serà un somni, perquè no tenim l'herència que ens permeti plegar. Però bé, somiar també està bé!

Alguna vegada has començat a amenaçar dient que no et veus fent d'actriu molts i molts anys més...

No és cap amenaça, ho dic perquè ho penso.

I per què?

Perquè molts anys amb tanta intensitat no els veig. A mi m'agradaria anar-ho espaiant, de manera que aquest any faig una cosa o dues, però també poder administrar el meu temps. La vida és curta i, encara que a mi m'agrada molt –molt!– la meva professió, penso que em falten anys per fer altres coses. A mi, com a tothom, em faltaria una segona vida i tornar a començar fent una cosa diferent. M'agradaria molt poder viatjar, potser ja no amb motxilla, perquè ja m'he fet gran, però tampoc amb gaires luxes, que no em calen. Vull veure món sense data de tornada;

agafar un avió, però no havent de dir que d'aquí a deu dies torno perquè haig de tornar a començar. M'agradaria viatjar d'una altra manera. Deu ser el somni de molta gent i, si algun dia el puc fer, m'agradaria, encara que sigui a la tercera edat... A vegades dius molt que et vols retirar i no ho acabes fent mai, però almenys sí que m'agradaria agafar èpoques de pausa i anar un ritme diferent.

Mira la Montserrat Carulla, que et porta gairebé trenta anys, i encara tan activa a l'escena!

Sí, sí. Hi ha la manera d'anar fent coses ara sí ara no... O també la de deixar-ho ja del tot, no? No ho sé...

No, dona, no. No hauria de ser això... I ara que tothom nota la crisi, en el vostre ofici suposo que també...

I tant! Nosaltres ara comencem a assajar al Teatre Nacional i d'entrada ja ens han retallat dues setmanes d'assajos, una setmana de representacions i el sou, evidentment. Ens han baixat el sou a tots, les retallades són per a tothom. La cultura, però, desgraciadament ja anava molt retallada, perquè mai s'hi ha fet un gran dispendi. I quan ja retallen més, realment la cosa és greu. Ja no cal ni comentar les mesures desafortunades del del govern de l'Estat penalitzant la cultura., Quan la cultura es considera una cosa supèrflua de la qual es pot prescindir, diu molt del que els governants pensen del seu país. I un país que pot passar de la cultura demostra el que és: un país inculte i sense gaires aspiracions en el futur. La cultura és l'expressió dels pobles en els seus escriptors, cantants, actors, artistes..., de la gent que s'expressa d'alguna manera.

Et fa por que es debiliti TV3, una eina tan clau en la creació d'un *star system* català, del qual n'ets un exponent principal?

A Catalunya em fa por que es debiliti tot: l'audiovisual i el cinema, que està passant per un dels pitjors moments de la història, amb la desaparició de moltes productores. S'està afeblint tot un teixit cultural que ha trigat molts anys a fer-se, perquè aquí no hi havia grans productores de cine. Tant que costa de crear i tan poc que costa de desfer! I en un tres i no res es desfarà perquè les productores no sobreviuen, tanquen, pleguen i la gent es dispersa o malviu. TV3, certament, ha creat un *star system* propi d'actors, però també de realitzadors i de gent que anava adquirint l'ofici, i ara això també es debilita. A cada nova sèrie es demostrava que anàvem creixent com a professionals. Però si TV3 no té diners, això és molt difícil. Perquè TV3 no engega cap sèrie nova. Em sembla

"A Sant Cugat s'ha fet un esforç per mantenir una cultura de poble i hi ha moltes associacions i gent que lluiten per mantenir uns trets que li donin identitat."

que ara es prepara una nova temporada de *KMM* i que *La Riera* seguirà, però poca cosa més... Sé de molts projectes de sèries presentats i a qui els han dit que no hi ha un duro i que no es fa res. La cosa és greu i el moment del país és molt greu. Ja no cal parlar de la sanitat i l'educació, que tothom ho sap, però en cultura també rep tothom: en dansa no hi ha res a fer; a les sales alternatives tothom treballa a taquilla –o sigui: si ve gent cobres i, si no en ve, no cobres–, quan feia anys que no s'hi treballava, perquè sempre hi havia un mínim assegurat.

Déu n'hi do... I en el teu cas, a TV3 li deus molt, no?

Li dec una consolidació molt gran en el món audiovisual i una popularitat que el teatre, en els moments que jo vaig començar, no et donava... I un *training* brutal davant de les càmeres. Jo n'he après molt davant de les càmeres, gràcies a TV3. I m'ho he passat molt bé fent sèries, a més a més. Hi ha gent que renega dels culebrotos, però jo no. M'ho he passat molt bé treballant a TV3 i hi ha molts bons professionals en aquest país, tant en equips tècnics com artístics. A TV3 he vist realitzadors boníssims i, quan he fet alguna sèrie a Madrid, he vist que allà no els arribaven ni a la sola de la sabata! Aquí hi ha gent molt creativa. Han sortit molt bons guionistes de TV3, que després també han estat autors teatrals. Tot això és molt fàcil carregar-s'ho i esperem que no passi.

Sí, perquè la situació general a estones és per fugir corrents...

I tant!, però el més fotut és que tot plegat ens ho fan creure. Donada la situació actual, segurament és necessari retallar, però això és culpa d'una sèrie de gent i no veig que pagui ningú d'aquests. Caldria penalitzar tots els que han provocat això: els bancs, els directius, els que van fer barbaritats que no podien fer... I, és clar, el que no hi ha dret és que des de Madrid no rebaixin el sostre de dèficit a la Generalitat i ens collin així, sense donar-nos, a més, tot el que ens deuen. Jo estic molt indignada i espero que aconseguim la independència aviat perquè, si no, això se'n va a la merda!

Tot arribarà! Per cert, vas col·laborar en la consulta sobiranista que es va fer a Sant Cugat, que va ser de les primeres ciutats grans a participar-hi. Deies que la identitat nacional comença pel poble d'un mateix...

"Estic molt indignada i espero que aconseguim la independència aviat. Si no, això se'n va a la merda."

ENTREVEURE

Per descomptat. Crec que és molt important sentir-te d'un lloc, tenir unes arrels i saber que pertanyes a algun lloc, encara que pots estar viatjant tota la vida i trigar molts anys a tornar. Però és important saber que tens unes arrels en un lloc on et pots identificar. Com aquell joc dels infants que diuen: un, dos, tres, casa! Aquella sensació que tens quan has passat molt de temps fora i tornes i arribes amb el tren a Sant Cugat i dius: casa! Si tens això, és molt fàcil viatjar, marxar... Hi ha gent que no se sent d'enlloc, perquè tant li és viure aquí com allà i són apàtrides –"la meva casa és el món"– i deu estar bé. Però jo necessito sentir-me d'un lloc, poder dir que hi pertanyo i des d'aquí em puc projectar on sigui. No es tracta de dir que com que he nascut aquí em quedaré tota la vida aquí –cosa que no em sembla bé, perquè s'ha de conèixer món–, però aquesta identificació enriqueix les persones i els pobles. M'agrada poder mirar fora, però sense perdre la pròpia identitat.

T'illusiona el procés nacional que el país està vivint?

Sí, molt. Penso que tot plegat serà molt difícil i constato que la nostra història és cíclica, perquè hem fet diferents proclames independentistes des del 1714 i els exèrcits i legalitats alienes ens ho han tombat. Ara, per fer l'obra *Barcelona*, ambientada en els bombardejos de la Guerra Civil, he hagut de llegir molta història de

Catalunya i, tirant avall, t'adones que som un país que ve de lluny i que resisteix. Sempre és el mateix: reclamant i havent-nos de resignar, però espero que ara ens en sortim. El moment és il·lusionant i ens ho hem de mirar per aquí: dir que les coses es poden canviar i ho hem de fer encara que costi. Espero que puguem decidir i que decidim que sí, que em fa més por que una pedregada... M'agradaria que es fes molta pedagogia, perquè no sé si la majoria de la gent n'està convençuda. I si la consulta surt que no, se'ns ha acabat tot i no sé fins quan haurem d'esperar per fer-ne una altra. Perquè a mi m'agradaria veure-ho!

Ara anem del país al teu poble, perquè a Vallesos et volem capbussar al teu Sant Cugat. Com quan, als 15 anys, debutes al teatre amateur local a l'obra *Les mosques*, de Jean Paul Sartre. Això no és començar amb els Pastorets, eh?

No. Jo Els Pastorets no els vaig fer mai, mai, mai...!

Doncs així tens pendent fer d'Isabeló, eh?

Sí, els tinc pendents! Tots els meus companys i el mateix Jordi (Bosch) els havien fet una pila de vegades! Jo no. Jo vaig començar amb *Les mosques*. Feia de mosca, no cap paper important, però després vaig fer *La desaparició de Wendy*, de Benet i Jornet, i en vam fer unes quantes...

I com recordes aquells inicis a l'Agrupació Maragall de Sant Cugat?

Doncs com una gran descoberta. Jo vaig tenir una adolescència molt dura, perquè tenia molts complexos i no m'agradava gens com era, ni el físic que tenia... I per a mi va ser una vàlvula d'escapament, de sortida. Quan pujava a l'escenari, deixava de ser aquella persona que jo odiava i n'era una altra. Aquella estona em permetia ser una altra persona, a qui no havia de jutjar, ni criticar, ni mirar-me malament. A mi em va servir de teràpia perquè el teatre és una gran teràpia.

Això era al quinze anys...

Sí, i hi vaig estar un parell d'anys, però de seguida, quan vaig fer el COU (Curs d'Orientació Universitària), que el vaig fer a l'Institut Boscà de Barcelona, ho vaig haver de deixar perquè no tenia temps, tot i que vivia a Sant Cugat.

I vas deixar les monges franciscanes del teu poble, eh?

Sí, sí. (riu) Vaig deixar les monges franciscanes on havia estat dels quatre al setze anys, eh? Ai!, allò era un món! No m'ho vaig passar malament... Hi ha gent que té mania a les monges, però jo no. Home, alguna monja et queia més gorda que una altra, com a tot arreu, però recordo que va ser una època divertida, amb les amigues, sobretot. Era l'època intensa de l'amistat, dels dotze, tretze,

DESCOBREIX... el parc de Collserola

Molt a prop del nucli històric de Sant Cugat es troba el Parc Natural de la Serra de Collserola, un dels parcs metropolitans més grans del món. Al llarg de més de 8.000 hectàrees, podràs gaudir de la seva flora i la fauna i fer excursions en un entorn natural incomparable.

www.turisme.santcugat.cat

La Torre Negra, casal fortificat, vers segle XV

catorze anys... És quan fas grans lligams amb les amigues. Sí que era un col·legi de nenes, només, i me'n recordo que la primera vegada que veies nens estaves com trasbalsada. Ara ho penses i dius: quin horror, tot nenes! La meva germana també anava a les monges i el meu germà, evidentment, no.

I amb l'institut, la descoberta de Barcelona!

Sí, l'institut va suposar descobrir un món, descobrir Barcelona, perquè jo era de poble i a Barcelona hi baixava al cine i prou. Em fa vergonya dir-ho, però quan vaig entrar a l'Institut, no havia anat mai al teatre a Barcelona. I a Sant Cugat el fèiem nosaltres...

On i com el fèieu?

El fèiem a la Unió, al Teatre de la Unió, i al monestir, al Centre Parroquial. Vam ser als dos llocs. El Teatre de la Unió és el mateix on la meva mare quan era jove havia anat a ballar. Aquella experiència, dels quinze als disset anys, em va permetre descobrir el que a mi m'agradava. Assajàvem tres dies a la setmana de nit i, després de sis mesos d'assaig, representàvem un cap de setmana.

I poc devies pensar llavors que t'hi acabaries dedicant professionalment...

No, gens. Fins i tot quan em vaig matricular a l'Institut del Teatre no ho pensava. Perquè en aquella època no hi havia TV3, ni cinema, i a Barcelona hi havia tres teatres. La veritat és que no

sabia massa què fer i vaig pensar que, mentre m'ho rumiava, m'apuntava a l'institut que m'agradava.

Tot això passava en un Sant Cugat que encara era ben bé un poble, oi?

Sí, sí. Era un poble total, perquè aquest poble ha canviat *mooolt!* Llavors era un poble molt petit, on ho coneixies tot i on els pares coneixien tot-hom. I això ja venia dels avis, que també es coneixien. La família del meu pare era important en aquest poble, perquè eren els de cal Ciutadà. La meua àvia vivia a la plaça del monestir, just davant del monestir, i el meu besavi havia estat batlle de Sant Cugat. Els deien "els de cal Ciutadà", perquè el meu besavi sortia al balcó quan hi havia

"L'Anna (Lizaran) em treia una part de mi que no em treia ningú més."

quatre pagesos a sota i els deia: "Ciutadans!" (s'enriola) i li va quedar cal Ciutadà. Ara hi ha un restaurant japonès i a sobre encara hi viu el meu oncle. El primer poste de benzina d'aquest poble el va posar la meva àvia, a la plaça del monestir. Un poste d'aquells vells que havies de manxar...

I tu l'havies manxat?

No, jo l'he vist en fotos, on hi sortia el meu pare de jove...

El teu pare també es va dedicar al negoci de la gasolinera i tu també hi havies treballat de joveneta, oi?

Sí, el meu pare va fer una nova gasolinera, a la sortida de Sant Cugat. Durant molts anys va ser la gasolinera A. Vilarasau i ara és Repsol...

Amb això ja desmentim del tot que el teu pare fos un conegut financer català avui retirat, oi? És una llegenda que ha corregut prou...

Sí, sí (torna a riure). No, no sóc gens parenta del Josep Vilarasau de La Caixa, tot i que m'ho he hagut de sentir a dir molt. Al teatre un dia em va venir a conèixer i en vam fer broma. No, no. Jo sóc de Sant Cugat de tota la vida i, a més, amb molta història, perquè per part de la meua mare el meu avi va fer mitja Bellaterra. Ell era contractista d'obres i va fer moltes torres que encara queden dre-

tes a Bellaterra i també aquí a Sant Cugat. A mi m'encanten i n'hi ha una que, si tingués diners, la compraria, perquè la va fer ell.

I una sancugatenca de pota negra com tu, com porta això que el poble hagi crescut tant i tant en relativament poc temps?

En això hi ha molta gent, com ma mare mateix i gent de la seva edat, que té molta nostàlgia del Sant Cugat que era. No els agrada gaire que ara hi hagi moltes places de ciment, ni els va agradar com es va arreglar la plaça del monestir per fer la que hi ha ara. A ma mare no li va agradar gens i li agrada la d'abans, que era de terra, amb una font al mig de feia molts anys... A mi em sembla que s'han fet moltes millores a Sant Cugat i que continua sent un poble molt agradable per viure. També és cert que s'hi han fet disbarats, com a tot arreu, que hi ha moltíssima gent i molts cotxes... Al poble que jo recordo de petita hi havia molts camins de terra i els carrers tenien dues direccions –cosa ara absolutament impossible– i d'allò en queden només algunes coses. El meu pare tenia un taller de cotxes i camions –que primer era un taller

de forja, perquè el meu avi era forjador i feia reixes–, que va ser concessionari de moltes marques. Llavors hi havia molts horts i molta vinya a Sant Cugat i tot això ha desaparegut, però el progrés no es pot parar.

Ha passat a ser un barri de Barcelona, com a vegades es diu?

No, no ho és, de cap manera. A Sant Cugat s'ha fet un esforç per mantenir una cultura de poble i hi ha moltes associacions i gent que lluiten per mantenir uns trets que li donin identitat, com la Festa Major. Hem tingut la pega que molta gent ha vingut aquí de Barcelona i que durant molts anys va ser una mica ciutat dormitori. Molta gent venien només a dormir-hi i per anar al golf i no s'integraven a la vida del poble. Segurament això ha millorat una mica, perquè dels nouvinguts n'hi ha una part que intenta adaptar-se, encara que també hi ha una altra part que no hi tenen cap gran interès. Quan un poble creix tant, conservar les arrels li resulta difícil. Aquí ha vingut gent de tot arreu i de cultures molt diferents. Va haver-hi una molt bona amalgama entre el poble de pagesos que érem als anys seixanta i la immigració andalusa d'aquells anys, que va arribar amb la indústria, però amb les crescudes més recents és difícil que no s'esborrin els perfils del poble. I això que aquesta és una lluita que han portat els diferents ajunta-

DESCOBREIX... la història i l'arquitectura

Després d'estar en contacte amb la natura, també podeu fer-ho amb la cultura. A Sant Cugat podeu visitar el Monestir, el tresor cultural del municipi. Hi podreu descobrir la vida quotidiana dels monjos benedictins, el claustre, el campanar o el palau abacial i contemplar la rosassa, una de les més grans de Catalunya. A la nit, podreu gaudir d'un concert de música clàssica entre les parets il·luminades del recinte monàstic.

www.turisme.santcugat.cat

ments, que ha passat també per ajudar força les associacions locals, com els diables, o la mateixa Festa Major. A vegades, però, es perd l'essència del que era, com amb les cavalcades de Reis, que em semblava que s'intenten fer massa grans. Abans eren més autèntiques. El meu pare era de l'associació de les cavalcades hi havia fet de rei negre i jo de patge... Ara –i de fa anys– els Reis arriben amb helicòpter i jo crec que és massa i que es perd l'essència del que és el poble que treballa pel poble. Quan es fa tan gran, es perd una mica.

T'hi pots implicar en la vida local, amb la feina que tens?

No, no. De fet, no m'hi implico. Va haver-hi uns anys, quan els meus fills eren petits, que m'hauria volgut implicar-hi més, però tampoc podia. Treballant també dissabtes i diumenges, no pots dedicar-t'hi.

I ara els nanos ja són grans...

Sí, el gran té 21 anys i el petit 18. Ara el petit acaba segon de batxillerat i el gran és músic i fa el que pot per treballar com a bateria d'un grup. Ells han anat a escola aquí i tenen colla aquí i a Barcelona, perquè ara es tenen moltes colles...

Però havies ballat gitanes o el Paga-li Joan?

(Riu) El Paga-li Joan, sí, de petita, i encara es balla cada any. També havia fet la Processó de Corpus; en tinc fotos.

I al golf, de tanta tradició local, hi has jugat?

No, al golf, no, però el meu pare i el meu germà, sí. Jo vaig jugar molt a tennis, que havia tingut el meu pare com un dels promotors del club. Ara vaig al gimnàs.

Quan el 2008 et donen el Premi Extraordinari Ciutat de Sant Cugat, pels 25 anys de trajectòria com a actriu, se't veu molt emocionada. Què significa?

Va ser un premi molt especial, perquè me'l donaven al meu poble, enmig de la meva gent. També em va passar fa molts anys, quan em van demanar que fes el pregó de la Festa Major, quan estava embarassada del meu primer fill. Em vaig emocionar molt, perquè el vaig fer a l'antic ajuntament, davant del qual jo havia passat cada dia per anar a escola. Quan en un poble hi has nascut i t'hi has fet com a persona, i hi has fet el primer teatre, un guardó així sempre és diferent de qualsevol altre. És molt més entranyable.

Sant Cugat atrau tanta gent que també ha atret molt actors (Sílvia Munt i Ramon Madaula, Marta Angelats, Francesc Orella, Mercè Arànega...)

Quasi podríeu fer una sèrie sense sortir de casa...

Sí, i tant! Però aquests que dius no són d'aquí, són nouvinguts, eh?

Bé, però hi viuen, no?

Ah! Hi viuen, però no hi han nascut (riu). Són d'un altre lloc i hi vénen perquè estan a prop de Barcelona i tenen natura i bosc, però una cosa és els que hi hem nascut i una altra els que hi han vingut...(riu).

El teu home, tampoc és d'aquí, és del Maresme.

Sí, sí. Vam tenir tota una discussió perquè al Jordi li tira molt el seu poble, les seves arrels mataronines i volia anar a viure al Maresme. Però vaig guanyar jo, precisament per la proximitat amb Barcelona, on treballàvem. Ens vam conèixer al Teatre Lliure, a la primera obra que hi vaig fer.

Vau començar vivint a Barcelona, però vas tornar a casa.

Jo vaig estar vivint a Barcelona deu anys, dels 22 als 32. Però quan vam tenir el primer fill ja vam venir a Sant Cugat. Tenia un any. Jo volia criar un nen que pogués jugar amb terra, que pogués anar amb bici pel carrer i pogués tenir el que jo havia tingut de petita. Vivíem a Gràcia i era horrible, perquè per trobar una plaça on el meu fill pogués jugar amb

sorra, havia de fer cada dia una caminada d'una hora! Tot eren places dures, amb molts cotxes i jo no volia criar un fill així. Per això vam tornar cap aquí.

I ara que parlàvem del Lliure... Va ser la teva gran escola, no?

Al Lliure jo hi vaig aprendre gran part del que sé i a més vaig tenir la sort –en un moment històric d'aquest país, en el qual, com deia el poeta, “tot estava per fer i tot era possible”– de contactar amb una de les primeres companyies estables de teatre que sorgien per primera vegada. Va ser un privilegi enorme. A més, vaig estar al costat de Fabià Puigserver, de Lluís Pasqual, de l'Anna Lizaran..., que van ser mestres. Vaig tenir molta sort.

L'Anna Lizaran ha mort i has dit que era una gran parella per a tu. Com ho has entomat?

Molt malament. Ho porto molt malament. És com quedar-te orfe de cop. A mi se m'ha mort el pare i va ser duríssim, però no vaig tenir la sensació que vaig tenir amb l'Anna. Amb l'Anna hi he treballat moltes vegades i ella em treia una part de mi que no em sabia treure ningú més. Suposo que a la vida això ens passa amb diverses persones. I quan alguna d'aquestes persones se'n va, et trasbalsa. Ja fins i tot més enllà de la tragèdia de morir jove, quan li queden tantes coses per fer i per viure. Mi-

rant-ho d'una part fins i tot egoista, penso: tot allò que ella em feia ser, ja no m'ho farà ser ningú. He conegut poques persones amb tanta vitalitat com l'Anna. La mort sempre és injusta, però amb gent amb tant per viure i amb tantes ganes, a part d'injusta és absurda. No m'ho puc creure. Havíem estat juntes fent *Agost* fins al juliol passat, amb aquella energia seva pujant i baixant les escales del Nacional, fent-te bromes, rient juntes i enfotent-nos de tot... I, de cop, sis mesos després desapareix... La mort no té paraules i, quan és fora de temps, és injusta per tothom.

La teva cosina segona Dolors Vilarsau, encara avui ànima del teatre a Sant Cugat, quina influència exerceix en tu?

Ella em va dirigir en les primeres obres que vaig fer a Sant Cugat i, com que havia estudiat a l'Institut del Teatre, també em va ajudar a preparar-me el monòleg per poder-hi entrar. Va ser important per foguejar-me en aquells inicis.

I avui encara és molt activa en activitats teatrals en aquest poble.

I tant! La Dolors ha fet i encara fa moltes coses a Sant Cugat, com el *Pedra i Sang*, que és fa cada any al monestir per Nadal, al voltant de la mort de l'abat.

No t'agradaria fer-hi alguna cosa al Pedra i Sang, que va en camí de ser un

espectacle-tradició local com la Passió per a Olesa o Esparraguera?

Ja m'ho han dit, però no és possible. Si estàs treballant en actiu, és difícil que disposis de dies lliures per poder fer-ho i encara més per Nadal, que es treballa més.

Quina importància té el teatre amateur per al país?

Ha estat molt ric i ara torna a ser-ho, perquè fent *bolos* per Catalunya t'adones que torna a haver-hi força grups i, a més, molt nombrosos. Tot i això, va haver-hi molts anys en què aquesta vitalitat va baixar, encara que havia estat el cau de molta gent que després s'ha dedicat a fer teatre. A Mataró, per exemple, la Sala Cabanyes va ser niu de molts actors i a cada poble n'hi ha hagut. Va haver-hi un temps que tampoc no era tan fàcil anar a veure teatre.

En la teva trajectòria has fet molts papers. N'hi ha algun d'especial que t'agradaria fer?

M'agradaria fer la Liuwa Andrejna, de l'Hort del cirerers; la Lady Macbeth i algunes més... Però m'ho passo bé damunt d'un escenari i no cal complicar-me gaire la vida, sempre que els textos estiguin ben escrits i tinguin una certa volada. Interpretar un mal text és horrible!

Prefereixes el teatre a la televisió?

Hi ha un certa relació d'amor i odi.

DESCOBREIX... l'oci i la gastronomia

Per acabar el dia amb força la ciutat us convida a viure el bon ambient nocturn i a tastar la seva cuina tradicional. Un festival dels sentits pels paladars més exigents. També podreu gaudir d'un bon espectacle al Teatre-Auditori. La dansa, el teatre o la música són els protagonistes indiscutibles de les nits de cultura a la ciutat.

www.turisme.santcugat.cat

Concert de *Els Amics de les Arts* al Teatre-Auditori

El teatre requereix anar-hi cada dia, estiguis bé o no, en tinguis ganes o no. Un cop ets dalt de l'escenari, ja està, però abans cal arribar allà i hi ha dies que costa.

Més que rodar en un plató?

Un plató no demana ni la meitat de l'energia que la que demana el directe d'un teatre. En un plató, les seqüències són curtes, amb talls i repeticions. Si t'equivoces, repeteixes. Al teatre, d'energia per arribar als espectadors des de l'escenari, en necessites força, eh? I en una sala com la del Teatre Nacional, encara més. Per això dic que l'Anna (Lizaran) en la seva última funció, que va ser *Agost*, tenia tanta i tanta energia!

Coses com aquestes de l'Anna fan pensar... Et preguntes per què va ser ella i no jo? Per què no jo o el Jordi? I penses, com de fet pensa tothom, que cal viure cada instant, sense estar pensant què faré demà o demà passat. Vull viure cada instant com vull viure'l ara, no quan tindrà seixanta anys. Per això també la meua aturada va venir perquè volia viure-la ara, passant més gana però sent més feliç.

Per això dius que un ofici com el d'actriu no es fa per diners...

Entre altres coses. En aquests moments, d'actriu de teatre és difícil viure'n, a no ser que facis una obra darrere l'altra. Si no, és complicat. Si no et pots ajudar amb televisions o altres produccions, és ben difícil.

I això que molta gent es deu pensar que nedeu en l'abundància!

Sí, que estem folrats! Què va, que va! Home, si fas televisió, pots viure més bé, però amb teatre no, eh?

De totes les sèries que has fet, amb quin paper et quedés?

He tingut molta sort a la vida. A la televisió, em va caure un personatge meravellós, l'Eulàlia de *Nissaga de poder*, que era contradictori: dolenta, però bona; apassionada, perversa... I vaig tenir la sort que me'l donessin a mi i va ser una sèrie que va triomfar. Vaig tenir molta sort. Vaig entrar al Lliure estant, també, al lloc oportú en el moment adequat. I hi vaig estar deu anys, amb una sort immensa. Sóc una persona amb estrella, les coses em surten bé! Ja se'm torçaran...

Et costa, doncs, triar...

Home, de tele, doncs, em quedo amb l'Eulàlia de *Nissaga*, perquè, com que era tan dolenta, m'agradava molt. La Teresa de *Ventdelplà* era un altre rotllo, però també em va agradar molt... De teatre hi ha tants personatges i tots m'han deixat coses i de tots he après algunes coses. Tots els personatges t'ensenyen alguna coses.

Amb en Jordi Bosch heu fet coses junts, però no massa. Suposo que l'organització familiar també deu pesar.

Quan els nanos eren petits, intentàvem no coincidir, perquè si no era molt complicat, realment. Ara ja no, ara ja podríem coincidir, però no coincidim.

A Majoria absoluta éreu una família nombrosa...

Sí i això va ser molt divertit. Sempre que hem fet alguna cosa junts ens entenem molt bé, però és millor no coincidir massa, perquè arriba un moment que vols separar una mica el que és la feina i casa teua i no tenir-ho tot al mateix pot.

El Vallès el voltes molt fent teatre, perquè vas regularment a tots els auditoris. Pesa el Vallès en el teu àmbit vital?

He voltat i volto força per tot Catalunya, per no més especialment pel Vallès. M'he mogut molt per Sant Cugat i Barcelona. He anat molt a Terrassa i Sabadell, també, però més professionalment que res. La primera feina professional que vaig fer, una obra *Impromptus a Versailles*—feta en un taller de postgraduats a l'Institut del Teatre, la vam estrenar al Teatre de la Caixa de Terrassa. Aquesta va ser la primera vegada que trepitjava un escenari cobrant. Després hi he tornat molts cops més.

Ara Caixa Terrassa ja no existeix, però per sort el Centre Cultural de Terrassa continua en dansa